

**Tampereen kaupunki ympäristötoimi
Kaavoitusyksikkö**

**TEISKON KIRKONSEUDUN OSAYLEISKAAVA
ja
Aitolahti-Teisko rantayleiskaavan 1989 muutos**

Vahvistettu ympäristöministeriössä 31.05.1999

**Tampereen kaupunki ympäristötoimi kaavoitusyksikkö
julkaisu 1/1999**

**ISSN 1455-9501
Tampereen kaupungin painatusyksikkö**

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
1.1 Yleiskaavan tarkoitus ja oikeusvaikutukset	3
1.2 Osayleiskaava-alue	3
1.3 Suunnitteluorganisaatio ja työvaiheet	3
2. Lähtökohdat	5
2.1 Suunnittelutilanne	5
3. Selvitykset	8
3.1 Maanomistus	8
3.2 Väestö	8
3.3 Rakennettu ympäristö	9
3.4 Luonnonympäristö ja maisema	11
4. Tavoitteet	12
5. Maankäyttövaihtoehdot	13
6. Osayleiskaava	13
6.1 Yleisperustelu ja -kuvaus	13
6.2 Maanomistus	14
6.3 Kokonaismitoitus	14
6.4 Rakennettu ympäristö	14
6.5 Luonnonympäristö ja maiseman hoito	17
7. Osayleiskaavan ympäristövaikutukset	18
7.1 Vaikutukset luontoon ja maisemaan	18
7.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	19
7.3 Vaikutukset ihmiseen	20
8. Osayleiskaavan toteuttaminen	20
9. Ympäristönhoitosuunnitelman luonnos	21
9.1 Ympäristönhoitosuunnitelman tarve	21
9.2 Suurmaisema	21
9.3 Kirkonmäki	24
9.4 Rakennustapasuosituks	27

Liitteet:

1. Kaava-alueen sijainti ja Aitolahti-Teiskon palvelut
2. Ote Aitolahti-Teisko rantayleiskaavasta 1989
3. Rakennettu ympäristö
4. Luonnonympäristö
5. Ympäristönhoitosuunnitelma (luonnos): suurmaisema
6. Ympäristönhoitosuunnitelma (luonnos): kirkonmäki

Kartat:

1. Maankäyttö

1. JOHDANTO

Tampereen Aitolahden-Teiskon alueella on noin 3500 asukasta, 1500 ympärivuotista asuntoa ja noin 2100 loma-asuntoa. Sekä ympärivuotisen että loma-asutuksen palvelut ovat pääosin kyläkeskuksissa.

1.1 Yleiskaavan tarkoitus ja oikeusvaikutukset

Yleiskaava sisältää pääpiirteet kaupungin maankäytöstä eri tarkoituksiin, kuten asuminen, elinkeinotoiminnot, virkistys ja liikenne sekä muut yleiset tarpeet.

Yleiskaavan päätarkoituksena on olla ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä toimia rakentamisen ja muun maankäytön suunnittelemisen perustana. Teiskon kirkonseudun osayleiskaava laaditaan ns. toisen asteen yleiskaavana, jonka vahvistaa ympäristöministeriö.

1.2 Osayleiskaava-alue

Teiskon kirkonseudun osayleiskaava-alue sijaitsee pohjoisella suuralueella n. 35 km:n etäisyydellä Tampereen keskustasta ja kuuluu Polson, Kämmenniemen ja Terälahden tilastoalueisiin. Alueen pinta-ala on 480 ha. Suunnittelualueesta on maa-aluetta 360 ha ja vesialuetta 120 ha.

Liitekartalla nro 1 on esitetty Teiskon kirkonseudun sijainti Aitolahti-Teisko alueen muihin kyliin nähden sekä koko alueen palvelut. Palvelut on koottu Aitolahti-Teiskon alueen suunnittelun pohjaksi.

Osayleiskaavaselostus koskee 30.4.1998 päivättyä ympäristöministeriön 31.5.1999 tarkistamaa osayleiskaavakarttaa.

1.3 Suunnitteluorganisaatio ja työvaiheet

Osayleiskaavatyötä valvoo kaupunginhallitus, joka tekee päätökset työn välivaiheista.

Suunnittelutyöstä ympäristöviraston yleiskaavayksikössä ovat vastanneet yleiskaava-arkkitehti T.Hankonen, suunnittelija S.Alppi ja arkkitehti K.Laine. Piirtämistehtävistä ovat vastanneet piirtäjät B.Helsing, M.Jokinen ja P.Palokangas.

Suunnittelun pohjaksi koottiin kylien rakennettua ja luonnonympäristöä koskevat perustiedot, selvitettiin koko alueen palvelut, suoritettiin uusien rakennuspaikkojen muodostamista koskeva maanomistajakysely sekä tarkasteltiin alustavien maankäyttöluonnosten avulla kylien maankäyttöä.

Luonnosvaiheessa osayleiskaavasta on neuvoteltu seuraavasti:

Tielaitos	16.10.1997/Minna Huttunen
Pirkanmaan liitto	21.10.1997/Marita Palokoski
Rakennusvalvontayksikkö	10.11.1997/Pekka Rantanen
Ympäristövalvontayksikkö	21.11.1997/Marja-Leena Siitari, Harri Willberg

Ehdotusvaiheessa osayleiskaavasta on neuvoteltu seuraavasti:

Ympäristövalvontayksikkö	2.3.1998/Marja-Leena Siitari, Tuula Sillanpää
Museovirasto	23.4.1998/Mikko Härö

Teiskon kirkonseudun yleiskaavaaluonnos valmistui 1.12.1997. Kaupunginhallitus hyväksyi osayleiskaavaaluonnoksen 15.12.1997. Luonnos oli RakA 154 §:n mukaisesti nähtävänä 12.1. - 6.2.1998. Osayleiskaavaaluonnos oli nähtävänä myös Teiskon kirkonkylän seurakuntatalolla 14.1.1998. Osayleiskaavaaluonnoksesta jätettiin 16 ennakkolausuntopyyntöä, joiden pohjalta saatiin yhdeksän lausuntoa. Luonnoksesta jätettiin 5 mielipidettä. Luonnosta tarkistettiin mielipiteiden ja ennakkolausuntojen perusteella.

Mielipiteistä ja ennakkolausunnoista sekä niiden vastineista laadittiin erillinen raportti, joka on päivätty 30.4.1998.

Osayleiskaavaehdotus valmistui 30.4.1998. Kaupunginhallitus hyväksyi osayleiskaavaehdotuksen 25.5.1998 ja ehdotus oli nähtävillä RakA 29 §:n mukaisesti 11.6.-16.7.1998 välisen ajan. Ehdotuksesta jätettiin 6 lausuntoa. Lausunnon jättivät Tampereen kaupungin museotoimi, rakennusvalvontayksikkö, Kangasalan kunta, Ylöjärven kunta, Tielaitos ja Pirkanmaan liitto. Pirkanmaan liitto totesi, että jätevesihuollon hoitamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tielaitos totesi, että maantielle 338 ei saa rakentaa uusia liittymiä ja maantieltä 3381 kulku uusille rakennuspaikoille tulee pyrkiä järjestämään nykyisten liittymien kautta.

Ehdotuksesta jätettiin 1 muistutus koskien tilaa 704-1-307. Tilan omistaja K. Nilson ehdottaa tilan vierestä ostamansa lisämaan osoittamista osaksi nykyistä loma-asunnon rakennuspaikkaansa. Lisämaa on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jossa ympäristö säilytetään. Muistutus ei anna aihetta toimenpiteisiin, koska lisämaa-alue ei sovellu niin hyvin rakentamiseen kuin nykyinen rakennuspaikka-alue, johon loma-asuntorakentaminen tulisi sijoittaa. Osayleiskaavaehdotusta ei ole muutettu lausuntojen ja muistutuksen perusteella. Tarkistettu osayleiskaavaehdotuksen selostus valmistui 26.10.1998. Kaupunginhallitus hyväksyi yleiskaavaehdotuksen 30.11.1998 ja kaupunginvaltuusto 13.1.1999. Kaupunginhallitus pyysi 3.5.1999 ympäristöministeriötä tekemään vähäisen muutoksen erityisiä maisema- ja luonnonarvoja omaavan alueen mer-

kintään. YM 31.5.1999 vahvisti kaupunginhallituksen pyytämällä vähäisellä muutoksella.

2. LÄHTÖKOHDAT

Teiskon aluetta kehitetään ensisijaisesti vapaa-ajan ja kylätaajamissa pysyvän asumisen alueena, jonka palvelut turvataan olevia kyläkeskuksia vahvistamalla mm. varaamalla niihin alueita ns. vaihtoehtoisille asumistavoille.

2.1 Suunnittelutilanne

2.11 Seutukaava

Pirkanmaan 3. seutukaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 6.6.1997. Seutukaavan 3. vaihekaavassa on suunnittelualueen viljelymaat kokonaisuudessaan osoitettu luontosuhteiltaan ja maisemaltaan arvokkaaksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (MTY). Merkinnällä osoitetaan maa- ja metsätalousalueita joihin liittyy erityisiä kulttuuri- ja/tai maisema-arvoja.

Seutukaavassa Kirkkojärven ja Kaletonjärven ympäristö on osoitettu arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi (ak). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä, joilla on maisemallisia ja rakennusperinteen arvoja. Merkintä on ohjeellinen.

Seutukaavassa suunnittelualueelle on osoitettu Kirkkojärven pohjoispuolelle Teisko-Orivesi välinen ohjeellinen ulkoilureitti sekä alueen länsireunalle Teiskola-Maisansalo välinen ohjeellinen ulkoilureitti. Merkintä osoittaa ulkoilureitin yhteystarpeen ja ohjeellisen sijainnin.

2.12 Yleiskaava

Suunnittelualueen reuna-alueilla rantayleiskaava-alueen ulkopuolella on voimassa kaupunginvaltuuston 14.9.1983 hyväksymä Aitolahti-Teisko Yleiskaava 1982. Siinä alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (M).

Valtaosalla suunnittelualuetta on voimassa ympäristöministeriön 28.2.1994 vahvistama Aitolahti-Teisko rantayleiskaava 1989 (liite 2). Siinä suunnittelualueelle on osoitettu seuraavia aluevarauksia:

Pientalovaltainen asuntoalue (AP)

Alue on varattu ympärivuotiseen asutukseen.

Numero AP-merkinnän alapuolella osoittaa alueen rakennuspaikkojen enimmäismäärän.

Kyläkeskuksen alue (AT)

Alue on varattu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, sitä palvelevien raken-

nusten, pysyvän asumisen sekä asumiseen liittyvän ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman pienteollisuuden rakennusten rakentamiseen. Pysyvään asumiseen tarkoitetun rakennuspaikan on pinta-alaltaan oltava vähintään 2000 m². Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään 2-asuntoisen asuinrakennuksen.

Virkistysalue (V)

Loma- ja matkailualue (R)

Alue on varattu lomakylää ja muuta lomailua ja matkailua palveleville toimintoille. Suluissa oleva luku ilmoittaa alueen rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreissä.

Numero R-merkinnän alapuolella osoittaa alueen loma-asuntojen enimmäismäärän. Alueella ei saa muodostaa uusia rakennuspaikkoja. Alueella rakennettavien loma-asuntojen kerrosala saa olla enintään 100 m².

Loma-asuntoalue (RA)

Alue on tarkoitettu omarantaista loma-asutusta varten. Rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 3000 m². Alueelle saa rakentaa kullekin rakennuspaikalle loma-asunnon, jonka kerrosala saa olla enintään 80 m², saunarakennuksen ja talousrakennuksen, joiden kummankin kerrosala saa olla enintään 25 m², sekä käymälän. Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on suurempi kuin 6000 m²:ä, rakennuspaikalle saa rakentaa lisäksi vierasmajan, jonka kerrosala saa olla enintään 40 m².

Loma-asuntorakennus tulee sijoittaa vähintään 30 m:n ja saunarakennus vähintään 10 m:n päähän keskiveden korkeuden mukaisesta rantaviivasta. Rakennuspaikan puusto ja muu kasvillisuus on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisena erityisesti rakennusten ja rantaviivan välisellä vyöhykkeellä.

Numero RA-merkinnän alapuolella osoittaa alueen rakennuspaikkojen enimmäismäärän.

Loma-asuntoalue (RA-1)

Alue on tarkoitettu yhteisrantaista loma-asutusta varten. Alueella on voimassa RA-alueelle annetut rakennuspaikan pinta-alaa, rakennusoikeuden määrää sekä puustoa ja muuta kasvillisuutta koskevat määräykset.

Numero RA-1-merkinnän alapuolella osoittaa alueen rakennuspaikkojen enimmäismäärän.

Leirikeskusalue (RT-1)

Suluissa oleva luku ilmoittaa alueen rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreissä.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)

Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen sekä haja-asutuksen muodostaminen. Asutusta ei saa sijoittaa 200 m lähemmäksi rantaviivaa lukuun ottamatta talouskeskuksen yhteyteen sijoittuvaa maanviljelystilaan kuuluvaa toista asuinrakennusta. Muun kuin maatilatalouden talousrakennukset

on sijoitettava asunnon välittömään läheisyyteen.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla ympäristö säilytetään (M/s)

M-aluetta koskevien määräysten lisäksi alueella on voimassa: Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueen arvokas maisemakuva ja välttää sen muuttamista. Rakennusten sijoittelussa tulee käyttää hyväksi olevaa kasvillisuutta ja maastonmuotoja.

2.13 Rakennusjärjestys

Tampereen kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.9.1990. Rakennusjärjestyksen määräykset, jotka koskevat erityisesti kyläalueiden rakentamista:

Rakennusten sopeutuminen ympäristöön:

6§ Rakentamisessa on säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä.

Rakennettaessa ranta-alueilla tai avoimeen maastoon tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennuksen korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väriytykseen.

Rakennettaessa olevien rakennusten yhteyteen on rakentamisen sopeuduttava noudatettuun rakennustapaan ja olemassaolevaan rakennuskantaan. Rakennuksen vaikutukseen maisemakuvaan tulee myös kiinnittää erityistä huomiota.

Rakennusten sijoittuminen:

7§ Rakennuksen etäisyyden rantaviivasta ja rakennusten sijainnin rakennuspaikalla tulee olla sellainen että rantamaiseman luonnonmukaisuus säilyy. Rakennuspaikan puusto ja muu kasvillisuus on säilytettävä erityisesti rakennusten ja rantaviivan välisellä vyöhykkeellä.

Rakennusten etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 30 metriä. Saunarakennuksen, jonka pinta-ala on enintään 25 m², saa rakentaa edellä mainittua metrimäärää lähemmäksi rantaviivaa. Sen etäisyyden rantaviivasta tulee olla kuitenkin vähintään 10 metriä.

Rakennusta ei saa rakentaa tulvavesipinnan alapuolelle.

Rakennuksen etäisyyden naapurin hallitsemasta maasta on oltava ainakin yhtä suuri kuin rakennuksen korkeus, kuitenkin vähintään 8 metriä ja sen etäisyyden yleisessä käytössä olevan tien ajoradan keskiviivasta vähintään 12 metriä.

Erityisiä määräyksiä rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolelle:

11§ Määräykset eivät koske rakentamista niillä alueilla, joille kaupunginvaltuusto on hyväksynyt yleiskaavan ja kaavassa on annettu erityisiä määräyksiä rakennuspaikasta ja rakentamisen määrästä kaava-alueelle. Rakentamisessa on noudatettava tällöin asianomaisia yleiskaavan määräyksiä.

12§ Rakennuspaikan tulee olla sijainniltaan, maaperältään ja maastosuhteiltaan tarkoitukseensa sovelias.

13§ Asuntokäyttöön tarkoitettun rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään 5000 m². Milloin rakentamisella ei vaikeuteta vastaista kaavoitusta, rakennuslautakunta voi erityisestä syystä sallia rakentamisen pienemmällekin rakennuspaikalle.

14§ Muuhun kuin asuntotarkoitukseen käytettävän rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan käyttötarkoitukseen riittävä.

15§ Rakennuspaikalle rakennettavien rakennusten yhteenlaskettu kokonaisala saa olla enintään 1/10 rakennuspaikan pinta-alasta.

Asuntokäyttöön tarkoitettulle rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään 2-kerroksisen asuinrakennuksen. Rakennuslautakunta voi kuitenkin sallia rakennettavaksi maa- ja metsätalous-käytössä olevalle tilalle toisen asuinrakennuksen, mikäli se tilalla tapahtuvan sukupolvenvaihdon tai muun vastaavan syyn vuoksi on tarpeellista.

Asuinrakennukseen saa sijoittaa enintään kaksi asuntoa. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa saunarakennuksen ja muita asumiseen liittyviä 1-kerroksisia talousrakennuksia.

Muulle kuin asuntokäyttöön tarkoitettulle rakennuspaikalle saa rakentaa sen käyttötarkoitukseen liittyviä rakennuksia ja rakennelmia 1 momentissa määrätyn rakennusoikeuden rajoissa.

3. SELVITYKSET

3.1 Maanomistus

Alue on pääosin yksityisessä omistuksessa. Tampereen kaupunki omistaa apteekin ja Teiskon museon alueen. Seurakunta omistaa kirkon alueen ja Isosaaren. Kaupungin omistamien tilojen pinta-ala on yhteensä 6.7 ha.

3.2 Väestö

Suunnittelualueella on n. 70 asukasta. Suunnittelualueen asukkaista on alle 18-vuotiaita n. 20% ja yli 65-vuotiaita n. 10%.

3.3 Rakennettu ympäristö

Rakennettu ympäristö on esitetty perusselvityskartalla, joka on liitteenä nro 3. Kartalla on esitetty nykyinen rakennuskanta, palvelut, tieverkko, kaupungin ja seurakunnan maanomistus sekä merkittävät kohteet.

3.31 Merkittävät kohteet

3.311 Merkittävät rakennuskohteet

Merkittävät kohteet on määritelty kaavoitusviraston vuonna 1985 julkaisemassa raportissa By/3/1985, Tampereen rakennuskulttuuri, maisemat ja luonnonsuojelu:

R58 Teiskolan kartano

Tilan historia ulottuu vuoteen 1648, jolloin ratsumestari von Schlippenbach sai Teiskolan maat Ruotsin kruunulta. Tila siirtyi Tammela-
nderin suvun haltuun vuonna 1794. J.G. Sacklénin piirtämä kaksikerroksinen vanha päärakennus on vuodelta 1810. Tilalla on arvokkaat pirtti- ja tallirakennukset sekä Birger Federleyn suunnittelema keittiösiipi ja leikkimökki. Teiskolan kartano ja sen viljely-
alueet ovat kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemallisesti Tampereen alueen merkittävimpiä kohteita.

R59 Teiskolan kartanon työväenrakennukset

Vuosisadan vaihteessa rakennettuja yksinkertaisia tummia, hirsipintaisia työväenrakennuksia.

R60 Teiskon lainamakasiinit

Vanhempi Teiskon lainamakasiineista on valmistunut vuonna 1824. Lainamakasiineja käytettiin siemenviljan varastointiin ja niistä lainattiin kylvökaudella siemenviljaa viljelijöille joilla sitä ei ollut riittävästi. Laina korkoineen maksettiin syksyn sadosta. Lainamakasiinit tyhjenivät katovuonna 1867 ja seuraavan vuoden kylvö jäi suurelta osin tekemättä. Tämä osaltaan johti ns. nälkävuosiin, joiden aikana pitäjän väkiluku putosi 3200:sta 2500:an. Makasiinit ovat maisemallisesti ja taloushistoriallisesti hyvin arvokkaat.

R61 Teiskon pappila

Teiskon pappilan klassisistinen päärakennus on vuodelta 1927. Päärakennuksen ympärillä on seurakuntalaisten istuttama puutarha.

R62 Teiskon kirkko ja hautausmaa

Tunnetun kirkonrakentajan Matti Åkerblomin suunnittelema Teiskon kirkko valmistui vuonna 1788 ja kellotorni vuonna 1798. Erityisesti barokkihenkistä

kellotapulia pidetään Åkerblomin mestariluomuksena.

Kirkko on pohjaratkaisultaan sisäkulmistaan viistetty ristikirkko, jonka ristisakarit on katettu aumakatolla. Kirkon alttaritaulu, saarnastuoli ja lehterimaalaukset ovat G.G. Sweidelin ja P. Sundbergin työtä.

Hautausmaalla on mm. Suomen sodan sankarin luutnantti Jaakko J. Rothin hautaristi. Hautausmaata ympäröi vuonna 1825 rakennettu kivimuuri.

Kokonaisuutena Teiskon kirkko on hyvin säilynyt ja arvokas esimerkki kansanrakentajien työstä.

R63 Teiskon museo

Teiskon museon päärakennuksena toimii 1970-luvulla paikalle siirretty Iso-Kivirannan vieraspytinki vuodelta 1796. Museon alueella on viljamakasiineja, erilaisia aittoja ja riihiä sekä 1700-luvulta oleva ruotusotamiehen pirtti.

R64 Iso-Kovero

Iso-Koveron tila on muodostettu vuonna 1695 ja vuonna 1696 kihlakunnan-tuomari Spofvenhjelmin muodosti tilasta rusthollin. Tilan valkoinen päärakennus lienee 1700-luvulta, mutta sitä on siirretty ja uudistettu useaan otteeseen tällä vuosisadalla. Talon pakari- ja varastorakennus lienee 1700-luvulta.

3.312 Arvokkaat luontokohteet

Arvokkaat luontokohteet on esitetty julkaisussa "Tampereen arvokkaat luontokohteet"/Tampereen kaupungin ympäristövirasto, ympäristövalvonnan julkaisu 3/1994

N83 Hikevä lehtosaareke, jossa kasvaa lehtoneidonvaippaa.

Muita paikallisesti merkittäviä rakennuksia ovat apteekin talo, terveystalo ja ns. Pekkalan talo (Teiskon kirkkotie 79).

Suunnittelualueella oli perusselvityksiä tehtäessä 22 ympärivuotista asuntoa, 22 loma-asuntoa ja 8 maatilatalouskeskusta.

3.32 Kokonaisrakenne

Teiskon kirkonkylä sijaitsee Terälahdentien ja Teiskon kirkkotien varrella ja rajautuu Teiskon Kirkkojärveen. Pientaloasutus on sijoittunut tiiviisti kirkon ympäristön loiville rinteille ja ympäröivän viljelyalueen maatilat taas savikostanouseville kallio- ja moreenimaille. Maisemallisesti kirkonkylä rajautuu kirkonmäkeen ja Kirkkojärveen viettävään suojaiseen ja lämpimään laaksoon. Lähestymisreitit Teiskon kirkkotietä pitkin kirkonkylään ovat maisemallisesti erityisen

merkittäviä. Hahmoltaan kylä on varsin suljettu ja selvästi rajautunut kokonaisuus muuten laajojen viljelyalueiden hallitsemassa maisemassa.

3.33 Maankäyttö

Valtaosa suunnittelualueesta on maa- ja metsätalouskäytössä. Asutus on maatalaja pientaloasumista. Ranta-alueilla on yksittäisiä loma-asuntoja.

3.34 Palvelut

Kyläkeskuksessa on kirkko, seurakuntasali ja Teiskon museo. Lähin kirjasto, peruskoulu, posti sekä kaupalliset palvelut sijaitsevat Terälahdessa 7 km kirkonkylästä pohjoiseen. Lukiossa käydään kantakaupungissa. Terveysasema sijaitsee Kämnniemessä n. 10 km kirkonkylästä etelään. Kirkonkylässä pysähtyvät kauppa- ja kirjastoautot. Terälahdentietä liikennöi yksityisen liikennelaitoksen bussivuoro n.5 kertaa päivässä Tampereelle.

3.35 Liikenne

Alueen länsireunalla on Terälahdentie (338), jonka kautta liikenne kulkee etelään Tampereelle ja pohjoiseen Ruovedelle. Terälahdentie on luokitukseltaan maantie. Teiskon kirkkotie (3381) on paikallistie. Terälahdentien liikennemäärä on 2000 ajoneuvoa vuorokaudessa ja Teiskon kirkkotien 190 ajoneuvoa vuorokaudessa. Muut alueen tiet ovat yksityisteitä. Teiskon kirkon ympäristössä on katuvalaistus.

3.36 Yhdyskuntatekninen huolto

Alueen vedenhankinta ja viemäröinti on hoidettu kiinteistökohtaisesti.

Alueen jätehuolto on ympärivuotisten asuntojen osalta hoidettu kiinteistökohtaisin jäteastioin. Loma-asuntoja varten on Terälahdentien ja Teiskon kirkkotien risteyksessä jätteenkeräyspiste.

3.4 Luonnonympäristö ja maisema

Luonnonympäristö on esitetty perusselvityskartalla, joka on liitteenä nro 4. Kartalla on esitetty viileät pohjois-koillisrinteet, jyrkänteet, pehmeiköt, kylmän ilman painanteet, vedenjakajat ja purot.

Alueen maisemakuvaa hallitsevat laajat peltoaukeat ja vesistöt. Kirkkojärven polveileva rantaviiva sekä Koveron- ja Teiskolansalmet ovat maisemanmuodostuksen kannalta tärkeitä.

Tampereen rakennuskulttuuriselvityksessä Teiskon kirkkojärven alue on merkitty kulttuurimaisemaksi.

3.41 Kallioperä ja maaperä

Alueen kallioperä kuuluu Keski-Suomen syväkivialueeseen. Yleisimpiä kivilajeja ovat graniitit. Alueen metsäselänteet ovat kalliota, joiden laella ja välissä on moreenikerrostumia. Savi- ja hiesualueet sijaitsevat rantojen ympäristössä ja kallioselänteiden välissä. Pellot sijaitsevat savimailla. Peltojen väliin jäävät metsäkumpareet ovat kallioisia moreenikerrostumia.

3.42 Pinnanmuodostus

Alueen pohjoisosan selänteet ovat topografian ylintä osaa. Selänteet ovat melko jyrkkärinteisiä ja alueelliset korkeusvaihtelut ovat suuria. Suunnittelualueen korkein kohta on Koivistonpellon Matovuori +134 mpy. Kumpuilevat pellot sijaitsevat topografian alemmilla osilla. Alin kohta on Kirkkojärvi ja Kaletonjärvi +95,2 mpy. Asutus on perinteisesti sijoittunut +100 mpy ja +110 mpy käyrien väliin.

3.43 Kasvillisuus

Alueen yleisin metsätyyppi on tuore kangasmetsä (MT). Korkeilla selänteillä ja rantojen niukkaravinteisimmilla osilla esiintyy karumpia metsätyyppejä, kuten kuivahkoa kangasta (VT ja VTK). Ranta-alueilla on lehtomaista kangasta. Soita suunnittelualueella ei ole.

3.44 Vesi

Suunnittelualueella ei ole pohjavesialueita. Suunnittelualueen eteläosassa oleva fluoridiriskialue on otettu huomioon rakennuspaikkojen sijoittelussa.

4. TAVOITTEET

Osayleiskaavan tavoitteena on pienen maaseututaajaman hallittu kehittäminen osoittamalla uutta asuinrakentamista sekä mahdollistamalla pienimuotoista työpaikkarakentamista kyläalueelle. Teiskon kirkonseudun erityistavoitteena on arvokkaan kulttuuriympäristön ja kyläkuvan ominaispiirteiden säilyttäminen. Osayleiskaavaehdotuksen kohdassa 9 on luonnos ympäristöhoitosuunnitelmasta.

Tavoitteena on kehittää kaupunkirakentamisesta poikkeavaa vaihtoehtoista asumistapaa ja asuinympäristöä kaupunkiin kuuluvalla maaseudulla. Teiskon kirkonseudun alueella merkittävän osan rakennuspotentiaalista muodostavat vanhat, lomarakennuksiksi muuttuneet asuinpaikat. Näitä paikkoja kunnostamalla tai uudisrakentamalla saadaan luoduksi arvokkaita asuinpaikkoja ja eheytytyksi vanhaa kyläyhteisön rakennetta. Vaihtoehtoista ympäristöön ja alkutuotantoon (kuten pienviljelyyn) tukeutuvaa asumistapaa tukee myös se, että suunnittelualueelta puuttuvat peruspalvelut, joihin perinteinen pientaloasutus tukeutuu. Teiskon

kirkonseudun vetovoimaisuus perustuukin juuri kulttuurimiljöön säilymiseen ja kehittämiseen.

Maisemallisina tavoitteina on säilyttää peltoalueet viljelyssä ja avartaa maisematilaa niiltä osin missä viljelystä luopuminen on sitä sulkenut. Kirkon ja kello-
lotapulin näkyvyyden ja kirkonmäeltä avautuvien näkymien palauttaminen on tärkeää alueen hahmotettavuuden kannalta. Toimenpiteitä esitetään ympäristöhoitosuunnitelmaluonnoksessa.

Osayleiskaava tarkentaa ja tarkistaa Aitolahti-Teisko rantayleiskaavaa rakennuspaikkakoon osalta siten, että rantayleiskaavan kylätaajama-alueen minimirakennuspaikkakoko 2000 m² muutetaan vesihuoltoa koskevista syistä 5000 m²:ksi. Osayleiskaavan perusteella ympäristölautakunta voi ranta-alueita lukuun ottamatta myöntää osayleiskaavan mukaiset asuinrakennusten poikkeusluvut.

5. MAANKÄYTTÖVAIHTOEHDOT

Luonnoksen laatimisvaiheessa tutkittiin useita vaihtoehtoisia rakentamisalueita. Kyläalueella tehtiin yli 10 ha omistaville maanomistajille kirjallinen maanomistajakysely, jossa tiedusteltiin maanomistajien halukkuutta uusien rakennuspaikkojen muodostamiseen sekä pyydettiin ottamaan kantaa ehdotettuihin rakennuspaikkoihin. Kysely koski kymmentä tilaa, joista 4 vastasi. Suunnittelussa on pyritty huomioimaan maanomistajien toiveet, milloin ne eivät ole ristiriidassa muiden suunnittelukriteerien kanssa.

6. OSAYLEISKAAVA

6.1 Yleisperustelu ja -kuvaus

Osayleiskaavan perusajatuksena on olemassaolevan kyläkeskuksen kehittäminen ja arvokkaan kulttuurimiljöön ominaispiirteiden säilyttäminen. Osayleiskaava on laadittu mm. Teiskon kirkonseudun rakennus- ja poikkeuslupamenettelyn pohjaksi. Uudet rakennuspaikat on sijoitettu nykyistä kylärakennetta täydentäen. Valtaosa uusista pientalojen rakennuspaikoista on sijoitettu kirkonmäen alueelle olevaan rakenteeseen tukeutuen. Uusia rakennuspaikkakokonaisuuksia on muodostettu Iso-Koveron tilan pohjoispuolelle sekä terveystalon ympäristöön.

Rakennuspaikkojen sijoittumiseen ovat ensisijaisesti vaikuttaneet kulttuurihistorialliset ja maisemalliset tekijät sekä rakennuspaikkojen laatu niin sijainnin, liikenneyhteyksien kuin miljöönmuodostuksen kannalta. Tavoitteena on ollut muodostaa arvokkaita uusia rakennuspaikkoja perinteisen kylärakenteen mukaisesti. Rakentamista ei ole sijoitettu peltoalueille, joiden yhtenäisyys on edellytys seutu- ja yleiskaavoissa asetettujen maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten tavoitteiden toteutumiselle.

6.2 Maanomistus

Valtaosa osayleiskaava-alueesta on pääosin yksityisten maanomistajien omistuksessa. Kaupungin omistamille alueille on osayleiskaavassa osoitettu yksi uusi pientalorakennuspaikka Teiskon kirkkotien varteen.

6.3 Kokonaismoitus

Alueelle on osoitettu aluevarauksia seuraavasti:

AO-3	19,1 ha
AO-2	13,2 ha
PY	5,3 ha
V	1,5 ha
R, R-2, RA, RA-1, RA-s	14,4 ha
LV-1	0,2 ha
M	164,5 ha
M/s	141,4 ha
W	119,6 ha
EH	1,1 ha

Asuntoalueita on 14,9% suunnittelualan maa-alasta.

Alueelle on osoitettu yhteensä 49 AO -rakennuspaikkaa. Uusia rakennuspaikkoja näistä on 22 kpl ja nykyisin loma-asutokäytössä olevista kiinteistöistä on 9 kpl osoitettu AO -rakennuspaikoiksi.

AO -rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m² ja loma-asunnon rakennuspaikan vähintään 3000 m².

6.4 Rakennettu ympäristö

6.41 Asuntoalueet

Erillispientaloille varatut asuntoalueet (AO-2 ja AO-3) on sijoitettu maisemalliset tekijät huomioon ottaen. Avoimille peltoalueille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Rakennuspaikat on sijoitettu nykyisten rakennusten läheisyyteen pellon ja metsän reunaan tai kyläraittien varteen. Rakennukset on sijoitettu maaperällisesti ja pienilmastollisesti edullisille alueille, joissa mm. piha-alueiden hyvä kasvukyky helpottaa miljöönmuodostusta. AO-2 -alueella rakennuspaikalle rakennettavien rakennusten yhteenlaskettu kokonaisala saa olla enintään 1/10 rakennuspaikan pinta-alasta ja kerrosalasta voidaan enintään 40% käyttää erilliseen rakennukseen sijoitettavia työskentely- tai pienteollisuustiloja varten. AO-3 -alueella rakennuspaikalle saa rakentaa yksiasuntoisen asuinrakennuksen, jonka kerrosala saa olla enintään 300m². Asuinrakennuksen lisäksi AO-3 -rakennuspaikalle saa rakentaa talousrakennuksia joiden pinta-ala saa olla enintään 4% rakennuspaikan pinta-alasta. Osayleiskaavamerkinnoissä numero AO-2 ja AO-3 -mer-

kinnän alapuolella osoittaa olevien ja uusien rakennuspaikkojen kokonaismäärän.

6.42 Palvelut

Teiskon kirkko ja seurakuntatalo sekä vanhan apteekin ja Teiskon museon alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY).

6.43 Loma-asuntoalueet

Ranta-alueiden loma-asuntoaluevaraukset perustuvat alueelle vahvistetun rantayleiskaavan yhteydessä tehtyyn kantatilatarkasteluun. Loma-asuntoaluevaraukset on säilytetty rantayleiskaavan mukaisina, paitsi silloin kun loma-asunnoksi osoitettu alue on voitu osoittaa sijainnin tai aikaisemman käyttötarkoituksen vuoksi AO-2 tai AO-3 -alueeksi.

Loma-asuntoalueet on osoitettu merkinnällä RA. Alue on tarkoitettu omarantaista loma-asutusta varten. RA-1 alue on tarkoitettu yhteisrantaista loma-asutusta varten.

Koveron kylän tilan R:NO 1:330 alueelle on osoitettu loma- ja matkailualue R.

6.44 Maa- ja metsätalousalueet

Valtaosa suunnittelualueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen sekä haja-asutuksen muodostaminen. Asutusta ei saa sijoittaa 200 m lähemmäksi rantaviivaa lukuun ottamatta talouskeskuksen yhteyteen sijoittuvaa maanviljelystilaan kuuluvaa toista asuinrakennusta. Muun kuin maatilatalouden talousrakennukset on sijoitettava asunnon välittömään läheisyyteen.

Pääosa suunnittelualueen pelloista on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla ympäristö säilytetään (M/s). M-alueita koskevien määräysten lisäksi alueella on voimassa: Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon alueen arvokas maisemakuva ja välttää sen muuttamista. Rakennusten sijoittelussa tulee käyttää hyväksi olevaa kasvillisuutta ja maastomuotoja.

Kirkonseudun arvokas maisema-alue on osoitettu erityisiä maisema- ja luonnonarvoja omaavana alueena. Puiden kaataminen, kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- ja täyttötyöt tai niihin verrattavat toimenpiteet ovat alueella luvanvaraisia kuten RakL 124 a §:ssä on säädetty. Lupa ei ole tarpeen tavanomaista kotitarvekäyttöä varten.

Maa- ja metsätalousalueille on osoitettu omalla merkinnällä maatilan talouskeskukset. Rakennusjärjestyksen 15 §:n mukaan talouskeskuksen yhteyteen saa erityisestä syystä rakentaa toisen asuinrakennuksen. Maatalouskeskuksen rakentamisessa tulee noudattaa erityisesti rakennusjärjestyksen 6 §:n määräyksiä:

Rakentamisessa on säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä.

Rakennettaessa ranta-alueilla tai avoimeen maastoon tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennuksen korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väriytykseen.

Rakennettaessa olevien rakennusten yhteyteen on rakentamisen sopeuduttava noudatettuun rakennustapaan ja olemassaolevaan rakennuskantaan. Rakennuksen vaikutukseen maisemakuvaan tulee myös kiinnittää erityistä huomiota.

6.46 Liikenne ja pysäköinti

Terälahdentie on osoitettu seudulliseksi pääväyläksi, Teiskon kirkkotie alueelliseksi pääväyläksi ja yksityistiet yhdysteiksi. Osayleiskaavassa ei ole osoitettu uusia teitä. Uusien rakennuspaikkojen liittymisestä yleisille teille on sovittava Tielaitoksen Hämeen tiepiirin kanssa. Ulkoilureitit on osoitettu Teiskon kirkkotien ja Teiskolantien yhteyteen. Merkinnällä (p) on osoitettu lähinnä kirkon tarpeisiin kaksi aluetta tilapäiseen pysäköintiin. Näistä yksityisen maanomistajan maalla sijaitsevan alueen käytöstä tulee sopia seurakunnan ja maanomistajan välillä.

6.47 Yhdyskuntatekninen huolto

Alueen jätevesihuolto hoidetaan vähäisten asuntoaluevarausten perusteella kiinteistökohtaisesti tai vierekkäisten kiinteistöjen osalta yhteisesti. Jätevesien maaperäkäsittelyalue määräytyy rakentamisen lupavaiheessa, kun rakennuksen sijainti rakennuspaikalla määritellään.

6.48 Merkittävät kohteet ja suojeltavat kohteet

Teiskolan kartano ja sen työväen rakennukset, lainamakasiinit, Teiskon kirkko ja hautausmaa, Teiskon museo ja Iso-Koveron tila on osoitettu merkittäviksi kohteiksi kuten alueen muinaismuistot ja kasvillisuudeltaan arvokkaat alueet. Kirkko ja hautausmaa ovat suojeltuja kohteita.

R,P58	Teiskolan kartano
R59	Teiskolan kartanon työväenrakennukset
R60	Teiskon lainamakasiinit
R61	Teiskon pappila
K,H62	Teiskon kirkko ja hautausmaa

R63	Teiskon museo
P64	Iso-Kovero
N83	Hiävä lehtosaareke

6.49 Aitolahti-Teisko Rantayleiskaavan 1989 muutos

Rantayleiskaavan kyläkeskuksen alueella (AT) minimi rakennuspaikkakoko on 2000 m². Pieni rakennuspaikkakoko saattaa taajama-alueella aiheuttaa jätevesiongelmia. Osayleiskaavassa AT-alueet on poistettu ja asuntorakentaminen on osoitettu AO-2 tai AO-3 -merkinnällä, joka edellyttää vähintään 5000 m²:n rakennuspaikkakoko.

6.5 Luonnonympäristö ja maisemanhoito

Uudet rakentamisalueet on sijoitettu nykyistä kylärakennetta täydentäen, jotta maisemakuvaan ei aiheutuisi suuria muutoksia. Avoimille laajoille peltoaukioille tai rannoille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Uudet rakennuspaikat on sijoitettu olevien rakennuspaikkojen viereen pienille peltoaukioille tai kasvillisuuden suojaan.

Muun muassa Iso-Koveron ja Teiskolan peltöjen säilyminen viljelykäytössä on koko kylän maisemakuvan kannalta tärkeää. Terälahdentieltä ja Teiskon kirkkotieltä avautuvat näkymät kirkonkylään, kirkonmäelle ja pappilaan ovat monin paikoin kasvamassa umpeen. Tienvarren metsitys kirkonkylän liittymän yhteydessä sulkee haitallisesti maisematilaa ja katkaisee näkymiä.

Näkymät tulisi säilyttää esteettöminä ja avata uusia erityisesti kirkon ja pappilan suuntaan. Peltöjen ja metsien rajat ovat yleensä säilyneet ehjinä ja selkeinä. Rakentamisessa ja maisemanhoidossa tulisikin kiinnittää erityistä huomiota metsien reunavyöhykkeiden säilyttämiseen ja rikkonaisten reunojen uudistamiseen. Rakennuspaikoilla tulee säilyttää alueen luonnonmukaisia elementtejä kuten puustoa, avokallioita ja puroja.

Toimenpiteitä havainnollistaa liitteenä oleva ympäristöhoitosuunnitelman luonnos.

7. OSAYLEISKAAVAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

7.1 Vaikutukset luontoon ja maisemaan

<i>Nykytilanne</i>	<i>Vaikutusten arviointi</i>
Teiskolan ja Iso-Koveron pellot ovat maisemallisesti erittäin arvokkaita yhtenäisiä viljelyalueita.	Peltojen yhtenäisyys on pyritty turvaamaan M/s -merkinnöillä. Peltoalueille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja.
Alueella on kallioisia metsäselänteitä ja eroosiolle alttiita jyrkkiä rinteitä. Alueen korkokuva on jyrkkä.	Metsien selännealueille ei ole osoitettu rakennuspaikkoja. Kulutukselle herkille metsätyypeille (CT, VT) ei ole osoitettu rakentamista. Rakentamista ei ole osoitettu eroosioherkille rinnealueille, eikä alueille, joissa tarvitaan leikkauksia tai täyttöjä.
Ranta-alueet ovat pääosin rakentamattomia.	Ranta-alueille ei ole osoitettu merkittävää uutta rakentamista. Arvokkaimmat rantametsät on osoitettu M/s -merkinnällä.
Jätevesien käsittely hoidetaan kiinteistökohtaisesti.	Uudisrakentamisen sijoittelussa on huomioitu maastolliset olosuhteet. Pohjavesihaittoja on pyritty estämään nostamalla rakennuspaikan vähimmäispinta-ala 5000 m ² :in. Asutusta ei ole ohjattu savi- ja hiesualueille, joilla jätevesien imeyttäminen vaatii erityistoimenpiteitä.
Suunnittelualueella on pienilmastollisesti vaikeita alueita.	Rakentaminen on pyritty sijoittamaan pienilmastollisesti edullisille alueille. Sumuisille ja tuulisille alueille ja kylmän ilman painanteisiin ei ole osoitettu rakentamista.
Veden luontainen kierto alueella toimii hyvin.	Rakentaminen on sijoitettu siten, että valuma-alueet säilyvät yhtenäisinä, vedenjakaja-alueet rakentamattomina ja olevat purolinjat yhtenäisinä.

<i>Nykytilanne</i>	<i>Vaikutusten arviointi</i>
Peltojen metsitys ja ranta-alueiden hoitamattomuus sulkevat alueen maisemakuvaa.	Tärkeimmät viljelyalueet on kaavassa osoitettu M/s -alueiksi, joilla ympäristö pyritään säästämään. Tarkemmat hoito-ohjeet esitetään liitteenä olevassa ympäristöhoitosuunnitelmaluonnoksessa.
Alueella on arvokkaita kasvillisuusalueita.	Arvokkaiden kasvillisuusalueiden ympäristöt on jätetty rakentamisen ulkopuolelle ja osoitettu M/s -merkinnällä.

7.2. Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

<i>Nykytilanne</i>	<i>Vaikutusten arviointi</i>
Rakentaminen on sijoittunut väljästi metsien reunoille tai kyläteiden varsille. Rakennukset sopeutuvat hyvin maisemaan.	Uudet rakennuspaikat on sijoitettu kylärakennetta täydentäen pääosin nykyisen rakentamisen yhteyteen. Alueen rakentamista on tarkoitettu ohjata rakennustapasuosituksilla.
Rannoilla on yksittäisiä loma-asuntoja.	Loma-asuntorakentamista ei ole osoitettu lisää.
Kirkon ympäristö muodostaa kyläkuvaltaan selvästi rajautuvan ja poikkeuksellisen yhtenäisen kokonaisuuden.	Kirkon ympäristön luonne säilytetään osoittamalla uudet rakennuspaikat olevaan rakenteeseen ja jättämällä arvokkaiden rakennusten lähiympäristöt ennalleen.
Alueella on useita merkittäviä rakennuskokonaisuuksia.	Teiskolan kartano, sen työväen asunnot ja lainamakasiinit sekä pappila, Teiskon museo ja Iso-Kovero on osayleiskaavassa osoitettu merkittäviksi rakennuskohteiksi.
Terälahdentie ja Teiskon kirkkotie ovat yleisiä teitä, muut tie ovat yksityisteitä.	Osayleiskaavan toteutuminen ei edellytä uusien teiden rakentamista.

7.3. Vaikutukset ihmiseen

<i>Nykytilanne</i>	<i>Vaikutusten arviointi</i>
Alueella on vähän työpaikkoja.	Osayleiskaavan toteutuminen ei suoranaisesti lisää alueen työpaikkoja, mutta AO-2 -merkintä mahdollistaa työskentely- ja pienimuotoisten teollisuustilojen rakentamisen.
Asuminen on väljää pientalo- ja maatila-asumista.	Osayleiskaava lisää pientaloasutusta rikkomatta alueen väljää luonnetta.
Lähin koulu sijaitsee Terälahdes- sa ja suunnittelualueella joudutaan käyttämään koulukuljetusta.	Osayleiskaava ei muuta tilannetta.
Terälahdentietä kulkee linja-autoliikenne noin viisi kertaa päivässä Tampereelle.	Valtaosa rakentamisesta on sijoitettu alle kahden kilometrin päähän Terälahdentiestä.
Osa alueesta kuuluu fluoridiriskivyöhykkeeseen	Riskialueille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja.

8. OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Osayleiskaavan toteutuminen tapahtuu lähinnä yksityisten toimesta. Valtuuston hyväksymän osayleiskaavan pohjalta voi ympäristölautakunta myöntää alueen omakotirakennusten poikkeusluvut ja niihin perustuvat rakennusluvut lukuun ottamatta 200 m levyistä ranta-aluetta.

Ympäristölautakunta voi myöntää ranta-alueella tavanomaisten omarantaisten lomarakennusten rakennusluvut vahvistetun osayleiskaavan perusteella, mikäli taaja-asutusta ei muodostu.

Uuden asuinrakennuksen tulee sijoittua osayleiskaavassa erillispientaloille varatuille alueille lukuun ottamatta haja-asutusalueita, jolla noudatetaan ko. aluetta koskevia yleiskaavamääräyksiä.

9. YMPÄRISTÖNHOITOSUUNNITELMAN LUONNOS

Ympäristöhoitosuunnitelman luonnoksessa määritellään maiseman kehittämisen pääperiaatteet ja annetaan suuntaviivoja alueen asukkaiden ympäristöhoitotyön pohjaksi. Ympäristöhoitosuunnitelmaan liittyvät rakennustapasuosituksat uuden rakentamisen sovittamiseksi arvokkaaseen maisemaan.

9.1. Ympäristöhoitosuunnitelman tarve

Teiskon kirkonseudun kyläkeskus ja sitä ympäröivä viljelymaisema on säilyttänyt perinteisen ilmeensä. Alueen maisemakuva on harvinaisen monipuolinen ja alueen kulttuurihistoriallinen arvo kirkon ja vanhojen tilakeskusten ansiosta suuri. Alue on huomioitu valtakunnallisesti arvokkaana kulttuuriympäristönä museoviraston, seutukaavaliiton ja Tampereen kaupungin selvityksissä. Lisäksi Teiskon kirkonseutu esitellään aluekohteena Suomen arkkitehtuurioppaassa.

Ympäristöhoitosuunnitelman ja siihen sisältyvien rakennustapasuositusten avulla pyritään ohjaamaan rakentamista ja ympäristöhoitotoimenpiteitä siten, että ne säilyttävät ja kehittävät kirkonkylän maisemakuvaa.

Ympäristöhoitosuunnitelman luonnos muodostuu kolmesta osasta: suurmaiseman hoitosuosituksat (kartta liite 5 ja toimenpideselostus), kirkonmäen tarkemat hoitosuosituksat (havainnekuva liite 6 ja toimenpideselostus) sekä rakennustapasuosituksat (selostus).

9.2. Suurmaisema

9.21 Maiseman runko

Maiseman runko rakentuu Kirkkojärven ja Kalettomanjärven avoimien maisematilojen sekä niihin liittyvien peltomaisemien varaan. Maisemaa rajaavat savipeitteisiltä viljelyalueilta nousevat kalliolaet. Maiseman topografia on varsin vaihteleva ja pienipiirteinen.

Maiseman suurimpana uhkana on viljelystä luopuminen, rantojen ja pienten avoimien tilojen metsittyminen sekä maisemakuvaan sopimaton rakentaminen.

9.22. Karttamerkkien selitys (liite 5)

YHTENÄINEN AVOIN MAISEMATILA: alue jossa laaja maisemakuva on havaittavissa. Tyypillisiä avoimia alueita ovat pellot, niityt, avolaitumet ja vesialueet. Avoimien alueiden säilyttäminen on tärkeää koko maiseman tunnistettavuuden kannalta ja keskeisimmät pellot, laitumet ja niityt tulisi säilyttää viljelyssä. Mikäli peltoa joudutaan kesannoimaan tulee pyrkiä viherkesannointiin. Mikäli perinteinen viljely ei ole tuottavaa tulisi selvittää erilaisten maisemapeltojen, kuten pellava- ja auringonkukkaviljelmien tai matalakasvuisen pensasviljelyn mahdollisuuksia.

suuksia sekä soveltuvia tukimuotoja.

RAJATTU MAISEMATILA: alue joka on luonteeltaan sulkeutuva, alueen reuna on selvästi havaittavissa ja yksityiskohdilla on suuri merkitys. Tyypillisiä rajattuja alueita ovat metsien reunustamat pienet viljely- tai laidunalueet. Rajatussa maisematilassa huomio keskittyy enemmän maiseman yksityiskohtiin kuten yksittäisiin puihin, kallioihin tai rakennuksiin. Rajatussa maisematilassa olevat maisemahäiriöt ovat koko tilaa hallitsevia ja niiden kunnostamiseen tulee kiinnittää huomiota. Rajatun maisematilan metsittyminen tulisi estää. Tällaiset alueet ovat kooltaan yleensä niin pieniä että niiden hoitaminen raivaamalla ja niittämällä onnistuu talkoovoimin ja mikäli asukkailla on halukkuutta, ne soveltuvat myös laidunnettaviksi.

METSITTYVÄ PELTOALUE JOKA TULISI SÄILYTTÄÄ AVOIMENA: Avoimen maiseman osa, jolla viljely on loppunut ja joka on alkanut metsittyä. Metsittyminen katkaisee näkymiä maisematilassa ja antaa hoitamattoman mielikuvan alueesta. Alue tulisi raivata puustosta ja estää puuston levittäytyminen uudelleen. Alueen säilyttäminen avoimena voisi olla mahdollista vuokraamalla se muille viljelijöille, kylvämällä nurmikasveja tai tutkimalla mahdollisuutta em. maisemapeltoon.

MAISEMATILOJEN VÄLINEN SIIRTYMÄ: Maiseman topografiasta syntyvä siirtymävyöhyke maisematilasta toiseen. Tällaisia ovat mm. rajatusta tilasta avoimeen tilaan johtavat purolaaksot tai suorat näkymälinjat. Maisematilasta toiseen johtava elementti tulisi saada paremmin esille maisemassa. Tämä tarkoittaa mm. purokasvustojen kehittämistä ja suojaamista sekä näkymälinjojen avaamista. Näkymälinjoja voidaan avata myös poistamalla vain aluskasvillisuutta ja puuston alinta oksistoa.

MAISEMALLISESTI ARVOKAS RINNE- TAI LAKIALUE: Rinne- ja lakialueista muodostuu suurmaisemaa rajaavat seinämät. Alueen metsänhoidossa ja rakentamistoimenpiteissä tulisi ottaa huomioon alueen puuston merkitys koko maisemakuvalle. Avohakkuut eivät ole suotavia vaan mahdolliset metsänhoitotoimet tulisi suorittaa pieninä aukkohakkuina. Jyrkimmät rinteet ja korkeimmat laet tulisi jättää hakkuun ulkopuolelle näiden heikon uudistumiskyvyn vuoksi.

KEHITETTÄVÄ LEHTIPUUVALTAINEN SAAREKE: Metsäsaareke, jonka yhteydessä on rakentamista, joka on irrallaan perinteisestä maisemarakenteesta. Saareketta voidaan kehittää siten, että maisemassa irrallaan olevat rakennukset sidotaan uudelleen saarekkeeseen istuttamalla välialue lehtipuuvaltaisella puustolla.

KEHITETTÄVÄ HAVUPUUVALTAINEN SAAREKE: Kuten edellä, mutta välialue istutetaan havupuuvaltaisella puustolla.

ARVOKAS PUURIVI: Maisemallisesti arvokas puukujanne. Puurivin puusto tulisi säilyttää ja vanhentuessaan se tulisi uusia samanlaisella puustolla.

MAISEMAN SOLMUKOHTA: kohde, joka hallitsee lähiympäristöään niin näkyvyy-

deltään kuin maisemalliselta tai historialliselta arvoltaan. Kohde tulisi säilyttää ja sen näkyvyyttä ympäristössään parantaa näkymiä avaamalla.

KEHITETTÄVÄ NÄKYMÄ: Maiseman hahmotettavuuden kannalta merkittävä näkymä. Näkymä tulisi säilyttää avoimena ja mikäli se on sulkeutunut, tulisi näkymää sulkevaa puustoa raivata poistamalla ensisijaisesti nuoria lehtipuita.

MAISEMALLINEN PORTTI: Selvästi rajattu paikka, jossa maisematila vaihtuu nopeasti toiseen. Maiseman rajavyöhykkeet, kuten metsänreuna, tulisi säilyttää mahdollisimman selväraisina.

YMPÄRISTÖHÄIRIÖ: Maisemasta haitallisesti poikkeava kohde tai alue. Kohteesta riippuen tulee pyrkiä sen poistamiseen tai kunnostamiseen. Numerointi viittaa kartalla osoitettuihin ympäristöhäiriöihin (liite 5).

1. Mäkelän torpan edusta: vanha tienpohja tulisi kuoria asfaltista ja muokata maastoon paremmin sopivaksi. Tiealue tulisi istuttaa monilajisemmalla puustolla kuitenkin niin että torpan näkyvyys tielle säilyy.

2. Vitasaaren tie: Tiealue on kasvamassa umpeen. Tien pinta tulisi kuoria kasvillisuudesta ja penkereelle nousevaa pensastoa tulisi katkoa.

3. Saunalahden pohjukka: Kirkonseudun pahin ympäristöhäiriö. Tien pengerrys katkaisee Saunalahden maiseman ja on saanut lahden pohjukan liettymään. Pengerrys tulisi terassoida siten että puusto saa riittävän hyvät kasvuedellytykset rinteessä. Lahden rantaviiva tulisi muokata luonnollisemmaksi. Tien länsipuolella olevan täyttömaan istutus on yksipuolinen ja vahvistuessaan se tulee katkaisemaan näköyhteyden Teiskolan länsipuolisilta pelloilta kirkonkylän maisemaan. Alueen kunnostamisen vaatimista maansiirto- ja istutustöistä tulee neuvotella Tielaitoksen kanssa.

4. Jätteenkeräilypiste: Irtonaiset jätteet tulisi koota aitaukseen pois tienäkymästä.

5. Linja-autopysäkki: Ruostunut linja-autopysäkki tulisi poistaa maisemasta.

6. Autotalli: Tallin ympäristö tulisi siistiä ja tarvikkeiden varastointi ulkona lopettaa.

7. Kuorittu pelto: Kuorittu maa tulee tasoittaa takaisin pellolle. Aluetta voidaan käyttää maanomistajan suostumuksella kirkon tilapäisiin pysäköintitarpeisiin.

8. Varastoalue: Alueella säilytettävät tarvikkeet tulisi siirtää pois ja toimintaa varten tulisi rakentaa työtilat maiseman reuna-alueille.

AVOIMENA SÄILYTETTÄVÄ TAI KEHITETTÄVÄ RANTAVIIVA: Ranta-alue jonka säilyttäminen avoimena on maisemakuvallisesti tärkeää. Mikäli alueelle on noussut näkymiä merkittävästi sulkevaa kasvustoa se tulisi raivata pois.

ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ: Alue, joka on arvokas kulttuurihistorial-

lisena ja arkkitehtonisena kokonaisuutena. Alueen rakennuksia ei tulisi purkaa ja niitä tulisi kunnostaa tyyhinsä mukaisesti. Piha-alueille ei tulisi sijoittaa tyyllisesti vieraita rakenteita tai perinteisestä merkittävästi poikkeavaa kasvilajistoa.

PAIKALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS TAI RAKENNELMA: Kohde, joka voi olla arkkitehtoniselta arvoltaan vähäinen mutta jonka säilyminen on kylän historiallisen ilmeen kannalta tärkeää.

AVATTAVA NÄKYMÄLINJA: Pitkä näkymä, jonka avaaminen lisää maiseman tunnistettavuutta ja hahmotettavuutta.

SUOJELLUT JA MERKITTÄVÄT KOHTEET: Alueen merkittävimmät rakennus- ja luontokohteet. Kohteiden numerointi viittaa kaupungin rakennuskulttuuri-raporttiin ja Tampereen arvokkaat luontokohteet -julkaisuun.

9.3. Kirkonmäki

9.31 Maiseman runko

Kirkonmäen asutus on rakentunut Kirkkojärveen viettävän pienen peltoalueen ja sitä ympäröivien mäkien reuna-alueelle. Rakennuspaikat ovat olleet pinta-alaltaan pieniä ja asutus on keskittynyt selvästi ryhmäksi. Kirkko on sijoitettu maiseman näkyvimmälle paikalle josta se avautuu avoimen hautausmaan yli järvelle. Kirkonmäen maiseman uhkana on pienien avoimien tilojen metsittyminen ja alueen tyylistä poikkeava rakennuskulttuuri. Alue on niin pienipiirteinen että pienetkin muutokset rakennustavassa, tontin käytössä tai puuston hoidossa voivat vaikuttaa haitallisesti maisemaan.

Liitteenä 6 olevassa havainnekuvassa on osoitettu kaavan mahdollistaman rakentamisen suositeltava sijoittuminen kylän maisemaan sekä pihojen, piha-rakennusten ja puuston jäsentely.

9.32. *Kirkonmäen havainnekuvan numeroidut kohteet (liite 6):*

1. Rantautumispaikka. Lahdenpoukaman länsirannalle voidaan kunnostaa pienimuotoinen rantautumispaikka vieraileville veneille. Alueelle voidaan rakentaa ponttoonilaituri, mutta rantaviivasta ulos työntyvää maantäyttöä ei tulisi tehdä. Rantakasvillisuutta tulisi säilyttää mahdollisimman paljon.

2. Lahdenpohjukka. Ranta-alueella oleva heinikko ja kaislikko tulisi säästää ja näkymiä kylästä lahdelta tulisi avata poistamalla osa puustosta sekä karsimalla pensasmaista aluskasvillisuutta ja puuston alaoksia. Ranta-alueella tehdyt maantäytöt tulisi korjata ja istuttaa rantakasvustolla.

3. Varastorakennus. Ranta-alueella oleva varastorakennus tulisi poistaa tai

sen pintaverhoilu muuttaa laudoitukseksi. Pinta tulisi käsitellä maalaamalla se ympäristöön sopivalla sävyllä.

4. Venevaja. Venevajan ympäristöä tulisi raivata ja vajaa tulisi pitää kunnossa. Polkuyhteyksiä rantaa pitkin kirkkomaalle tulisi kehittää.

5. Tapulin ympäristö. Tapuli on kirkonseudun maiseman huippukohta ja sen näkyvyyttä lähiympäristöön, järvelle ja Terälahdentielle tulisi parantaa. Puustoon tulisi avata linjoja joita pitkin tapuli on nähtävissä ja näiden linjojen kasvillisuus tulisi pitää matalana. Näkymät Terälahdentielle tulisi avata suurmaisemakartan osoittamien linjojen mukaisesti.

6. Hautausmaan vanha alue. Hautausmaan puuston osalta tulee varautua tulevaisuudessa vanhojen puiden vaihtamiseen. Harvennus tulisi suorittaa vaiheittain. Hautausmaan uudelle osalle istutetut lehtipuut sulkevat näkyvyyttä järven selälle ja etenkin näkymä kirkon ovelta sankarivainajien muistomerkin kautta järvelle tulisi avata poistamalla sitä peittäviä koivuja.

7. Hautausmaan uusi osa. Hautausmaan ilmettä tulisi yhdenmukaistaa kasvattamalla hautarivien väliin n. 1,5 -metrinen pensasaita. Avoimessa tilassa tiheästi sijoitetut uudet hautakivet antavat alueelle sekavan ilmeen.

8. Hautausmaan huoltorakennus. Rakennus ja sen ympäristö tulisi kunnostaa alueen arvoa vastaavaksi. Puustoa tulisi istuttaa huoltorakennuksen ja hautausmaan uuden osan väliin.

9. Jalkakäytävä. Teiskon kirkkotien varteen tulisi rakentaa kapea jalkakäytävä tai levennys apteekilta kirkolle. Kevyen liikenteen reitin jatkaminen Terälahdentielle esitetään kohdassa 15.

10. Pysäköintialue. Kirkon, suurakuntatalon ja museon tarpeisiin tulisi rakentaa pysäköintitilaa nykyisen rappeutuneen parkkipaikan jatkeeksi. Pysäköinti sijoitettaisiin useaan taskuun niin, että niitä erottamaan jää riittävä puu- ja pensasvyöhyke. Museon takana olevalle niittyalueelle tulisi mahdollisesti varata tila kääntöpaikalle. Pysäköintipaikkojen rakentaminen edellyttää tien kunnostamista ja ympäristön siistimistä etenkin alueella olevan autotallin osalta.

11. Koivikko. Alue tulisi säilyttää valoisana ja sen aluskasvillisuutta tulisi raivata. Mikäli uuden rakentamisen myötä koivikon alueelle tulee käyttöpainetta se voidaan raivata piha-alueeksi.

12. Entinen peltoalue. Piha-alueet tulisi säilyttää luonteeltaan avoimina ja hoidettuina. Mikäli mahdollista, niitä tulisi käyttää kotitarveviljelyyn tai marjanhoitoon. Piha-alueet tulisi rajata joko riuku-, puu- tai pensasaidoilla, jotka eivät avoimuuden säilyttämiseksi saisi olla puoltatoista metriä korkeampia. Pihapuustona tulisi käyttää perinteisiä pienikasvuisia pihalajeja,

kuten omenapuita. Maisemalle vieraita tulokkaita kuten terijoensalavaa, verivaahteraa tai hopeapajua tulisi välttää.

13. Apteekki. Talo ja sen ympäristö tulisi säilyttää ja pitää kunnossa. Erikoiden sijaintinsa vuoksi rakennus on erittäin tärkeä kyläkuvalle. Mikäli apteekkimuseon toimintaa ei pystytä jatkamaan, paikkaa tulisi kehittää esimerkiksi kylän yhteisenä kokoontumistilana. Tällainen "kylätupa" voisi toimia kyläyhdistyksen kokoontumistilana ja siellä voisi olla esimerkiksi internet -tietokone pankkiasioiden ym. hoitamiseksi.

14. Saha. Sahan alueen maat tulisi kunnostaa ja tarvittaessa vaihtaa mikäli alue otetaan asutokäyttöön. Maa- ja kallioleikkaukset tulisi korjata ja täyttää. Alue tulisi istuttaa aluksi nopeakasvuisella suojapuustolla.

15. Kevyen liikenteen väylä. Mahdollisen kevyen liikenteen väylän tarpeeseen tulee varautua. Väylää ei tulisi sijoittaa Kirkkotien varteen rinnealueella, vaan sen reitti tulisi linjata ylemmäs rinteeseen jolloin erittäin arvokas tienvarren rantamaisema saadaan säilytetyksi.

16. Laakso. Sulkeutuva laaksonpohja tulisi avata ja hoitaa niittynä johon jätetään yksittäisiä metsäsaarekkeita. Puron varteen tulisi varata tilaa purokasvillisuudelle.

17. Museon rakennukset. Museon yhteydessä olevien talousrakennusten ympäristöä tulisi avata ja rakennukset tulisi pitää kunnossa.

18. Uudet rakennuspaikat. Rakennukset tulisi sijoittaa metsänrajaan siten, että rakennuksen etupuolelle tulisi suojaavaa puustoa ja pihapiiri tulisi rajata pellostä aidalla tai muulla kasvillisuudella.

19. Kosteaa painanne. Painanne voidaan kehittää lammikoksi, jonka ympärille voidaan siirtää vesi- ja rantakasvillisuutta. Lammikko monipuolistaisi alueen hyönteis- ja lintukantaa.

20. Peltoalue. Metsittynyt peltoalue tulisi raivata avoimeksi ja mahdollisuuksien mukaan saattaa uudelleen viljelyyn. Peltoalue on etumaisema Teiskon museolle ja sen kohdalla voidaan ajatella myös maisemahoidollista viljelyä vanhoilla viljelykasveilla.

21. Kuorittu pelto. Kuorittu maa tulisi levittää pellolle tai viedä pois alueelta. Alueelle tulisi istuttaa esim. nurmikasveja ja sitä voidaan käyttää kirkon tilapäispysäköintiin, mikäli maanomistajan kanssa päästään käytöstä sopimukseen.

22. Uudet rakennuspaikat. Rakennustoimenpiteissä tulee noudattaa erityistä varovaisuutta ja maantasoa ei tule muokata voimakkailla täytöillä tai leikkauksilla. Saarekkeiden oleva puusto tulee säilyttää ja rakennuksen ympäristö

tulee istuttaa heti rakennustöiden päätyttyä. Rakennusten piha-alue tulee rajata aidalla tai kasvillisuudella ympäristöstään.

9.4. Rakennustapasuositukset

9.41. Rakennusten sijoittuminen tontille

-Liittymä rakennuspaikalle tulee sijoittaa siten, että se aiheuttaa mahdollisimman vähän maantäyttöä tai -louhimista sekä maisemallista haittaa.

-Rakennustyömaa tulisi järjestää siten, että se aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa alueen kasvistolle tai maisemalle. Rakennuksesta yli viiden metrin etäisyydellä oleva täysikasvuinen puusto tulee säästää ja mikäli on mahdollista että se altistuu vaurioille työmaan aikana se tulee suojata asianmukaisesti.

-Rakennus tulisi sijoittaa siten, että oleskelupiha avautuu lämpimiin ilman-suuntiin. Mikäli rakennuspaikalla on olevaa puustoa rakennus tulisi sijoittaa sen yhteyteen, rakennusta ei saa sijoittaa peltoalueelle tai muuhun avoimeen tilaan. Mikäli rakennuspaikalla on ympäristöään korkeammalla oleva laki-alue, rakennus ja siihen liittyvät rakenteet tulee sijoittaa sen viereen.

-M/s -alueeksi merkityille pelloille ei saa istuttaa koivukujanteita eikä niille saa sijoittaa muita kuin maanviljelykseen tarkoitettuja rakennuksia ja rakenteita ja varastointialueita, elleivät ne ole asuinrakennuksen välittömässä yhteydessä.

9.42. Rakennuksen muoto ja materiaalit

-Uudet rakennukset tulisi sovittaa muodoltaan ja väritykseltään paikalliseen rakennuskantaan. Esikaupunkialueiden tyyppiomakotitalot eivät sovi vanhaan maanviljelymiljööseen, kuten eivät mielikuvitukselliset ison rahan maaseutuhuvilat. Kyläkuvan kehitystä palvelee parhaiten alueen yleistä rakennustyyliä myötäilevä uudisrakennus.

-Jos oleviin rakennuksiin on tehty niiden alkuperäisestä tyylistä merkittävästi poikkeavia muutoksia, rakennus tulisi pyrkiä palauttamaan alkuperäisen tyylliseen asuun seuraavan korjaustyön yhteydessä.

-Rinneratkaisut tai asunnon porrastaminen julkisivuissa näkyvillä tasoeroilla rakennuksen sisällä ei ole suotavaa. Talot tulisi rakentaa siten, että mahdollisessa kellarikerroksessa on yksinomaan varasto ja huolto-tiloja. Rakennuksen sokkelin ei tulisi missään olla metriä korkeampi.

-Autotalli tai -katos tulisi sijoittaa erilliseen piharakennukseen. Pihapiiriä voidaan rajata ja suojata myös sijoittamalla varastot, työtilat ja sauna erilleen.

-Rakennuksen pohjan tulisi olla suorakaiteen muotoinen, kuten alueen vanhoissa rakennuksissa ja rakennus tulisi sijoittaa maaston korkeuskäyrien suuntaisesti. L-muotoiset rakennukset eivät ole suotavia pienipiirteisessä maisemassa, sillä niiden sijoittaminen kaltevalle maalle johtaa häiritseviin maantäyttöihin. Alueen historiallinen rakennuskanta pohjautuu hirsirakentamisperinteeseen, jossa rakennuksen runko on selkeä suorakaide ja muut tilat, kuten kuistit ja parvekkeet on tehty lautarakenteisina rungon ulkopuolelle. Tämän vuoksi rakennuksissa tulisi välttää rungon sisäänvetoja sekä muita ulkonemia kuin kuisteja, parvekkeita ja eteisiä.

-Julkisivumateriaalin tulee olla puuta tai peittävästi rapattua tiiltä. Asuinrakennusten julkisivut eivät saisi olla hirttä. Lomarakennukset voivat olla lautavuorattuja tai veistettyä hirttä, mielellään lyhyillä nurkilla ja nurkka-laudoituksella. Pyöröhirsiset lomarakennukset kaava-alueella eivät ole suositeltavia, sillä länsisuomalaisessa rakentamisessa pyöröhirttä on käytetty vain vähäisissä aitoissa tai ladoissa.

-Kattomuodon tulisi olla harjakatto tai taitekatto ja kaltevuudeltaan muuhun rakennuskantaan sopiva, esim. 1:1,8...2,5. Auma- tai lapekatot eivät ole suositeltavia. Päätykolmioiden tulisi olla avonaisia ja päätykolmioon upotetut parvekkeet eivät ole suositeltavia. Katemateriaalina tulisi olla tiili, pelti tai kattohuopa, materiaaliäljitelmat eivät ole suositeltavia.

-Ikkunoiden tulisi olla päämitoiltaan pystysuuntaisia ja vanhoja malleja mukailevia sekä hahmoltaan symmetrisiä. Samoissa puitteissa olevat ritilöidyt tuuletusikkunat eivät ole suositeltavia. Mikäli käytetään ristikkoikkunoita ainakin ulomman lasin tulisi olla ruudutettu, sillä puitteiden päälle naulattu irtoristikko antaa ikkunoista kalterimaisen vaikutelman.

-Suositeltava tapa laajentaa olemassa olevaa rakennusta on jatkaa sitä rungon ja harjan suuntaisena ja muotoisena.

-Pihapiiri on suositeltavaa rajata aidannekasveilla, kuten orapihlaja- tai kuusiaidalla, tai puu- tai riukuaidalla. Piha-aluetta ei tulisi tarpeettomasti tasata maantäytöllä tai leikkauksilla.

Yleisesti parhaat mallit rakennuksen soveltuvuudesta kirkonseudun arvokaaseen ympäristöön rakentaja saa tarkastelemalla alueen vanhaa rakennuskantaa. Teiskolan ja Iso-Koveron tilakeskukset sekä monet alueen vanhat pientalot ovat hyviä esimerkkejä alueelle sopivasta eleettömästä, mutta tyylikkäästä rakentamisesta. Vanhan rakennuskannan muotoa, väritystä ja materiaaleja seuraamalla rakennus saadaan istumaan luontevasti maisemaan tasavertaisena osana kaunista kyläyhteisöä.